

beheer & verhuur synagoge ◀
www.synagogewinsum.nl ◀

▶ projecten rond joods erfgoed
 ▶ www.sjoelplein.nl

de winsumse sjoel

nieuw gebruik - oud gebouw

Zo zou je het toch graag willen zien: de oude synagoge van Winsum, die de tand des tijds heeft doorstaan en zal worden tot een plaats voor herinnering aan wat was, maar ook opnieuw tot een plaats voor beleving en gebruik in de dagen die komen.

Enerzijds die tastbare herinnering aan de Joodse gemeenschap in Noord Groningen, herinnering ook aan die specifieke religieuze functie die het gebouw van 1879 tot 1934 heeft gekend. Baken voor geaccepteerd 'anders zijn/anders geloven' te midden van 'andersdenkenden/andersgelovenden'.

Anderzijds functioneel in de eigen regio, toegankelijk voor passende culturele en educatieve activiteiten in het hier en nu, een plezierig gebouw met mooie akoestiek en details die een eigen verhaal vertellen voor wie het wil horen en zien. En, als er nou één dag is waarop die mogelijkheden voor toekomstig gebruik van de oude sjoel zichtbaar worden, dan is dat wel op 10 september, tijdens Open Monumentendag 2011. U leest er meer over in deze nieuwsbrief.

Verder brengt dit vlugschrift u naast de agenda tot en met december op pagina 2 ook informatie over het benefietconcert van Marcel Worms op 11 september. Maar we openen deze zomerse informatie update eerst met een kort verhaal over het schoonzusje van Noach Benninga die in 1909 in Eenrum werd geboren en in 1993 overleed in Asheville (North Carolina).

sara tromp-frank in winsum

Vorig jaar nog exposeerde Sara, 90 plus maar jong van hart, haar collectie schilderijen in de synagoge Folkingerstraat.

Ze deed iedereen daar verstedd staan van haar vitaliteit en levendige open geest.

Deze zomer heeft Sara Tromp-Frank Winsum-Obergum bezocht. Ze reisde vanaf Amsterdam per auto met Wies, die in Amsterdam een paar straten verderop woont. Doel van de reis was de gerestaureerde Winsumse sjoel bekijken. Ze was enthousiast. Enthousiast over het gebouw en enthousiast over onze activiteiten voor

de jeugd ... "Van die mooie bladeren die de kinderen hebben gemaakt voor de amandelboom moet je eigenlijk een groot werkstuk maken, waar al die bladeren in worden verwerkt.", zei Sara op licht dwingende toon. "Ja, want ik vind dat zo leuk dat die kinderen daar allemaal wat op hebben geschreven, daar moeten jullie werkelijk nog iets mee doen. Misschien kan ik wel helpen."

Sara groeide op in Groningen samen met haar zusje Helena in de woning boven bakker Fennema aan het eind van de Heerestraat. Net als moeder Frank werden ook Sara en Lena onderwijzeres. Sara volgde ook teken- en schilderlessen. De hechte vriendschap tussen de families Frank uit de stad en Benninga uit Eenrum resulteerde in 1937 in het huwelijk tussen Lena Frank en Noach Benninga. Sara, Lena en ook Noach overleefden de oorlog. Sara ging in Amsterdam wonen en trouwde met Sam Tromp (eerste violist in het Concertgebouworkest). Lena en Noach vertrokken later naar Amerika maar de banden met Groningen bleven bestaan. St. Een Joodse Erfenis kon rekenen op hun steun en zo ook op de belangstelling van Sara nu de restauratie van de synagoge in Winsum een feit is.

muziekschool noordakkoord in synagoge

Muziekschool Noordakkoord startte in 1999 in de gemeente De Marne met vier docenten en 35 leerlingen. In tien jaar groeide Noordakkoord uit tot een heuse muziekschool die zowel in De Marne als in Winsum floreert met een uitgebreid lesaanbod, dertien docenten en 180 leerlingen. Sinds mei van dit jaar wordt er ook les gegeven in de synagoge van Winsum, Aanvankelijk op proef, maar na de zomervakantie worden er in de synagoge wekelijks lessen dwarsfluit en klarinet aangeboden en bij voldoende belangstelling is uitbreiding van het aanbod zeker mogelijk.

Om het publiek in de gelegenheid te stellen nader met leerlingen en docenten van Noordakkoord kennis te maken organiseren we op zaterdag 10 september, tijdens het Open Monumentenweekend, van 's ochtends tien tot 's middags vijf uur een Open Huis in de synagoge van Winsum. Na de opening met het kinderkoor van Noordakkoord wordt er die dag aandacht besteed aan de gitaar, dwarsfluit, piano, viool, blokfluit, fagot, cello, accordeon, klarinet en drum. Er wordt gespeeld op de instrumenten en tussendoor wordt er informatie gegeven. Zie voor het programma en nadere informatie: www.noordakkoord.nl

In de synagoge is die dag ook een kleine expositie te zien van kinderwerk n.a.v. een educatief project rond Joods erfgoed met zelf bewerkte steentjes, gedichten en wensbladeren voor de boom in de tuin van de sjoel.

de agenda

september t/m december 2011

20 augustus t/m 7 oktober

Expositie 'Synagoge als centrum voor Joods leven in Noordwest Groningen', opgebouwd rond het schaalmodel van de synagoge van Winsum. De expositie wordt gehouden in de prachtig gerestaureerde kerk van Vierhuizen (zie ook www.kerkvierhuizen.nl) en is dagelijks geopend van 10.00 tot 20.00 uur (met uitzondering van 9 en 10 september in verband met een huwelijk).

zaterdag 10 september (10.00 - 17.00 uur)

Presentatie en voorlichting van Muziekschool Noordakkoord in de voormalige synagoge van Winsum-Obergum tijdens Open Monumentendag 2011 met jaarthema 'Nieuw gebruik - oud gebouw'. Om 10.00 uur gaat de presentatie van start met een optreden van het kinderkoor van Noordakkoord. Verder staan op het programma: gitaar, dwarsfluit, piano, viool, blokfluit, fagot, cello, accordeon, klarinet en drum. Er wordt gespeeld en er is ruimte voor informatie over instrument, muziekschool en het gebouw. Zie voor het programma: www.noordakkoord.nl

Tevens te bezichtigen een kleine expositie van kinderwerk. Locatie: Schoolstraat 24, Winsum (Obergum-oost)

zondag 11 september, aanvang 15.00 uur

Benefietconcert ten gunste van Stichting Behoud Synagoge Winsum door de in Amsterdam woonachtige pianist Marcel Worms. Dichter Remco Ekkers spreekt de toelichtende tekst.

concert in : **Obergumerkerk, Kerkpad 10, 9951 EP Winsum**
aanvang : 15.00 uur
organisatie : **Kulturele Kommissie Winsum, www.skkw.nl en Stichting Behoud Synagoge Winsum**
toegang : € 14,- (donateurs/vrienden € 12)
reserveren : info@skkw.nl (tevens info via 0595-441671)
open huis : Van 14.00 tot 18.00 uur (ook voorafgaand aan en na afloop van het concert is de synagoge te bezichtigen)
adres : Winsumse Sjoel, Schoolstraat 24, 9951 EL Winsum

zaterdag 8 oktober (11.00 - 17.30 uur)

De Groninger Archieven organiseert dit jaar voor de 25-ste keer de Dag van de Groninger Geschiedenis; dit jaar met als thema 'ik en wij'.

Kijkt u eens op <http://www.dagvandegroningergeschiedenis.nl/> voor nadere informatie en mocht u besluiten om die dag een kijkje te nemen bij de Groninger Archieven aan het Cascadeplein 10 dan treffen wij elkaar wellicht, want dit jaar is ook de Winsumse sjoel present. Samen met synagoge Folkingerstraat en andere instellingen rond Joods erfgoed tonen we u een veelheid aan sporen van Joods leven in Groninger stad en ommeland.

donderdag 10 november (12.00 - 22.00 uur)

Van geheel andere aard is de Dag van de Dialoog, een landelijk initiatief naar aanleiding van 11 september 2001 en het groeiend gebrek aan open onderlinge contacten in een samenleving die meer en meer terugvalt op netwerkcontacten en 'social media'. Op zich mooie nieuwe vormen van communicatie, maar soms missen we gewoon contact van mens tot mens. In de synagoge van Winsum sluiten we dit jaar aan bij die Dag van de Dialoog en organiseren 's middags en 's avonds dialoogtafels voor mensen die elkaar niet of nauwelijks kennen. Het doel? Een leuk gesprek onder leiding van een daarvoor getrainde gespreksleider. Belangstelling? Bel 0595-441671 en kijk op: <http://www.nederlandindialoog.nl/Over-Nederland-in-Dialoog/>

zondag 20 november, aanvang 15.00 uur

In het eerste concert in de serie 'sjoelplein'-concerten op de zondagmiddag brengt het Ursus Clarinet Quartet een muzikaal afwisselend programma waarin de Joodse muziek centraal staat. John de Beer vertelt daarbij over de gespeelde muziek en over de gebruikte instrumenten (zie ook website www.ursusclarinetquartet.com). Toegang € 7,50 (donateurs € 6,-). U kunt reserveren via: info@sjoelplein.nl (onder vermelding van uw naam en adres) of bellen met 0595-441671.

(ochtend)dorpscafé in synagoge

Als de gemeente toestemming verleent gaat in de gerestaureerde synagoge van Winsum met ingang van oktober een proef van start met een dorpscafé in de ochtenduren van maandag t/m donderdag. In september vindt over de invulling nog nader overleg plaats met buurt- en andere verenigingen.

benefietconcert op 11 september

Triest vond Marcel Worms de verlaten oude synagoge van Winsum. Hij bood aan 'een steentje bij te dragen' om het gebouwtje weer in toonbare staat te krijgen. Inmiddels is restauratie tot stand gekomen, maar voor een haalbare toekomst moet er nog het nodige gebeuren. In de aanzet daartoe maakt St. Behoud Synagoge Winsum graag gebruik van het hartelijke aanbod van pianist Marcel Worms. Op zondagmiddag 11 september

speelt hij werk van een aantal Joodse componisten uit het interbellum. Het betreft composities van Gideon Klein, Erwin Schulhoff, Viktor Ullman, Nicco Richter, Szymon Laks, Dick

Kattenburg en Leo Smit. Ondanks de oorlogsdreiging en het verbod op uitvoering van hun muziek slaagden zij er in hoogwaardige muziek te produceren, soms tragisch, dramatisch, ernstig, maar soms ook lichtvoetig, humoristisch of swingend ... In hun werk komen vele invloeden uit het Europese culturele erfgoed samen. De componisten leidden veelal een kosmopolitisch bestaan en hadden meestal een cultureel zeer veelzijdige achtergrond. In hun muziek zijn de invloeden hoorbaar van Schönberg en Mahler (Ullmann), van Alban Berg (Klein), van Chopin (Laks), van Ravel en Stravinsky (Smit), van de Franse impressionisten en van de jazz (Kattenburg en Schulhoff). Kortom muziek die gespeeld en gehoord wil worden, te waardevol om te vergeten. De toelichtende teksten bij dit concert worden gesproken door dichter Remco Ekkers. Dit bijzondere concert, waarvan de opbrengst geheel ten goede komt aan de Stichting Behoud Synagoge Winsum, betekent een welkome steun in de rug in de opstartfase van de onlangs gerestaureerde synagoge. Het belooft een bijzonder concert te worden dat wij graag van harte aanbevelen en uitsluitend kunnen programmeren dankzij de belangrijke medewerking van Marcel Worms en Remco Ekkers en de financiële stimulans van de firma R. Ezenga, Piano's - Vleugels, Appingedam. Voor informatie over de pianist zie: www.marcelworms.com

opmerkingen of vragen ?

Plaats uw reactie op www.sjoelplein.nl of neem contact op met het secretariaat van St. Een Joodse Erfenis, e-mail: info@sjoelplein.nl of telefoon: 0595-441671.

Nieuwsbrief **de winsumse sjoel** is een gezamenlijke uitgave van St. Behoud Synagoge Winsum en St. Een Joodse Erfenis en verschijnt vanaf 2011 viermaal per jaar in de maanden maart, juni, september en december.